

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

Izgovor talijanskog jezika – suglasnici

Talijanski jezik ima 30 različitih glasova. Oni se dijele u 3 skupine:

- samoglasnici
- suglasnici
- polusuglasnici (ili polusamoglasnici)

Donja tablica donosi 10 talijanskih suglasnika za koje vrijedi da jedno slovo predstavlja jedan (i samo jedan) glas.

Slovo

Simbol glasa

u fonetskoj transkripciji

b

/b/

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

d

/d/

f

/f/

l

/l/

m

/m/

n

/n/

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

p

/p/

r

/r/

t

/t/

v

/v/

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

Donja tablica donosi 4 talijanska suglasnika za koje vrijedi da jedno slovo predstavlja dva različita glasa.

Slovo

Simbol glasa

u fonetskoj transkripciji

c

/k/

/t

f

/

g

/g/

/d

□

/

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

s

/s/

/z/

z

/ts/

/dz/

<c> i <g>

Suglasnici **c** i **g** artikuliraju se kao velari (/k/, /g/) ili kao palatali (/tʃ/, /dʒ/).

Izgovor suglasnika **c** i **g** ovisi o glasu koji neposredno slijedi u konkretnoj riječi. Ako iza **c** i **g** s

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

lijedi samoglasnik

i

ili

e

, oni će se izgovarati

/t/

□

/

odnosno

/d/

□

/

. U svim drugim slučajevima (samoglasnici

a

,

o

,

u

i svi suglasnici, uz iznimku nekih digrama i trigrama, v. niže), oni se izgovaraju

/k/

odnosno

/g/

.

Primjer

Fonetska

transkripcija

ca

sa

o

ca

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

/	ka	za/
---	-----------	-----

/	o	ka	/
---	---	-----------	---

ce	na
-----------	----

lu	ce
----	-----------

/	t	□	e	na/
---	----------	---	----------	-----

/lu	t	□	e	/
-----	----------	---	----------	---

ci	bo
-----------	----

bi	ci
----	-----------

/	t	□	i	bo/
---	----------	---	----------	-----

/bi	t	□	i	/
-----	----------	---	----------	---

co	sa
-----------	----

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

po	co
----	-----------

/'	k	□	za/
----	----------	---	-----

/'p	o	ko	/
-----	---	-----------	---

cu	ra
-----------	----

s	cu	ro
---	-----------	----

/'	ku	ra/
----	-----------	-----

/'s	ku	ro/
-----	-----------	-----

cl	ava
-----------	-----

o	cr	a
---	-----------	---

/'	kl	ava/
----	-----------	------

/'	o	kr	a/
----	---	-----------	----

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

...

Primjer

Fonetska

transkripcija

<i>ga</i>	ra
-----------	----

stre	<i>ga</i>
------	-----------

/	<i>ga</i>	ra/
---	-----------	-----

/'stre	<i>ga</i>	/
--------	-----------	---

<i>ge</i>	lo
-----------	----

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

sur	ge	lato
-----	-----------	------

/'	d	□	ε	lo/
----	----------	---	----------	-----

/sur	d	□	ε	'lato/
------	----------	---	----------	--------

gi	ta
-----------	----

fra	gi	le
-----	-----------	----

/'	d	□	i	ta/
----	----------	---	----------	-----

/'fra	d	□	i	le/
-------	----------	---	----------	-----

go	la
-----------	----

a	go	sto
---	-----------	-----

/'	go	la/
----	-----------	-----

/a'	go	sto/
-----	-----------	------

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

gu	fo
-----------	----

de	gu	stare
----	-----------	-------

/'	gu	fo/
----	-----------	-----

/de	gu	'stare/
-----	-----------	---------

gr	ano
-----------	-----

in	gr	ato
----	-----------	-----

/'	gr	ano/
----	-----------	------

/in'	gr	ato/
------	-----------	------

...

<S>

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

Suglasnik **s** artikulira se kao bezvučni (/s/) ili kao zvučni (/z/).

Bezvučno se, kao /s/, izgovara u sljedećim slučajevima:

- kada je početku riječi ispred samoglasnika
- kada iza njega slijedi bezvučni suglasnik (**c, p, t, f, q**). (V. također odlomke o digramima i trigramima, niže.)
- kada dolazi iza suglasnika
- kada je udvojen

Zvučno se, kao /z/, u standardnom talijanskom jeziku uvijek izgovara u sljedećim slučajevima:

- kada iza njega slijedi zvučni suglasnik (**b, d, g, l, m, n, r, v**)
- kada se nalazi između dva samoglasnika

/s/

Primjer

Fonetska

transkripcija

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

so	lo
-----------	----

su	go
-----------	----

/'	sol	o/
----	------------	----

/'	su	go/
----	-----------	-----

sc	arpa
-----------	------

st	ima
-----------	-----

/'	sk	arpa/
----	-----------	-------

/'	st	ima/
----	-----------	------

co	rs	a
----	-----------	---

co	ns	ole
----	-----------	-----

/'ko	rs	a/
------	-----------	----

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

/k	o	ns	ole/
----	---	-----------	------

ro	ss	o
----	-----------	---

ca	ss	a
----	-----------	---

/ro	s	o/
-----	----------	----

/ka	s	a/
-----	----------	----

--

/z/

Primjer

Fonetska

transkripcija

sv	ago
-----------	-----

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

cicli	sm	o
-------	-----------	---

/'	zv	ago/
----	-----------	------

/t	f	i'kli	zm	o/
----	---	-------	-----------	----

r	osa
---	------------

p	eso
---	------------

/'r	□	za	/
-----	---	-----------	---

/'p	ezo	/
-----	------------	---

<Z>

Suglasnik **z** artikulira se kao bezvučni (/ts/) ili kao zvučni (/dz/). Pravila njegovog izgovora nešto su složenija i svoja objašnjenja dijelom nalaze u historijskoj gramatici talijanskog jezika.

Bezvučno se, kao /ts/, izgovara u sljedećim slučajevima:

- kada iza njega slijedi *i*+samoglasnik (uz iznimke, npr. *azienda* /ad'dzjenda/)

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

- kada dolazi iza **l**
- u sufiksima **-anza**, **-enza**, **-ezza**, **-ozzo**, **-ozza**, **-uzzo**, **-uzza**
- ...

Zvučno se, kao **/dz/**, izgovara u sljedećim slučajevima:

- ako se **z** nalazi na početku riječi; to je tendencija, ne uvijek opravdana, koja prevladava
- u sufiksu **-izzare** i njegovim izvedenicama (**-izzazione**)
- ...

Ovaj prikaz izgovora suglasnika **z** obuhvaća samo najčešće slučajeve i nipošto nije iscrpan. Preporuka je u učenju talijanskoga koristiti kvalitetan rječnik, koji sadrži i izgovor riječi, te izgovor riječi naučiti zajedno s njezinim značenjem.

/ts/

Primjer

Fonetska

transkripcija

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

an	zia	no
----	------------	----

/an'	tsja	no/
------	-------------	-----

ca	lz	a
----	-----------	---

/'ka	lts	a/
------	------------	----

sper	anza
------	-------------

/spe'r	antsa	/
--------	--------------	---

...

/dz/

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

Primjer

Fonetska

transkripcija

z	ero
----------	-----

/'	dz	ero/
----	-----------	------

real	izzare
------	---------------

/realid'	dz	are/
----------	-----------	------

...

<h>

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

U talijanskom jeziku **h** je dijakritički grafem, puki grafički znak. On ne predstavlja nikakav glas (dakle, ne izgovara se), nego ima funkciju da, tvoreći digrame **ch** i **gh**, u pismu naznači velarni izgovor suglasnika

c
i
g
ispred
e
i
i
.

Osim toga, **h** se bilježi i u 4 lica indikativa prezenta glagola *avere* (*ho, hai, ha, hanno*), s jedne strane iz etimoloških razloga, kao relikat latinske grafije (*habeo* ...), a s druge strane kako bi se ti oblici razlikovali od homofona (*ho* ~ *o* itd.).

Nadalje, **h** se bilježi i u nekim uzvicima: *ah!, oh!, eheh!...*

Velari

(/k/	,	/g/)
---	-----	---	-----	---

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

~

Palatali

(/t □ / ,

che to

ce to

chi na

Ci na

per **ché**

fel **ce**

ar **chi**

mar **ci**

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

<i>ghe</i>	tto
-------------------	-----

<i>ge</i>	tto
------------------	-----

<i>ghi</i>	ro
-------------------	----

<i>gi</i>	ro
------------------	----

pia	<i>ghe</i>
-----	-------------------

pian	<i>ge</i>
------	------------------

dra	<i>ghi</i>
-----	-------------------

stra	<i>gi</i>
------	------------------

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

<q>

Nakon **q** uvijek slijedi polusamoglasnik **u** + *samoglasnik*:

- ac**qua** | dun**que** | **qui** | obli**quo**

Glas što ga predstavlja **q** identičan je velaru /**k**/ u slijedu **c+u+samoglasnik**:

- inno**cua** | profi**cue** | a**cuire** | **scuola**

Gornji primjeri ilustriraju da se i **qu** i **cu** izgovaraju jednako: /**kw**/.

Premda slovo **q** ne predstavlja nikakav samo sebi svojstven glas, ono se u pravopisu održalo zahvaljujući dugoj tradiciji temeljenoj na etimološkim razlozima. Tako se slovo

q zadržalo u onim riječima koje su ga imale i u latinskome:

- quāttuor (lat.) > *quattro* (tal.)

Digrami i trigrami

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

Preostala, dosad nespomenuta tri talijanska suglasnika, /ɲ/, /ʎ/, /ʝ/, bilježe se digramima i trigramima (**gn, gl, gli, sci**).

Digram (ili digraf, ili dvoslov) jest skup od dva slova (grafička znaka) koja predstavljaju jedan glas. Analogno, trigram (ili trigraf, ili troslov) jest skup od tri slova koja predstavljaju jedan glas.

U talijanskom jeziku ukupno je 7 digrama i 2 trigrama.

Trigrami

gli

sci

Digrami

gl

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

ch

gh

ci

gi

gn

sc

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24

<gl>

Ako iza **gl** slijedi samoglasnik **i**, i ako tim samoglasnikom riječ i završava, riječ je o digramu, koji se izgovara /**li**/, poput hrvatskog **lj**:

- **figli** /'fiŋi/

Ako iza **gl** slijedi neki drugi samoglasnik, nije riječ o digramu, pa se ova suglasnička skupina izgovara /**gl**/:

- **gloria** /'glɔrja/

<ch> i <gh>

Ovi već spomenuti digrami izgovaraju se /**k**/ i /**g**/ ispred samoglasnika **e** i **i**.

<ci> i <gi>

Sami po sebi, **ci** i **gi** nisu nužno digrami. Oni su digrami ako je **i** u njihovom sastavu nenaglašen, i ako (drugi nužan uvjet) iza njih slijede samoglasnici

a

,

o

, ili

u

. Tada se

ci

i

gi

izgovaraju

/t/

□

/

, odnosno

/d

□

/

.

- u riječi **ci**ma (/ˈt͡si ma/) «ci» su dva slova koja predstavljaju dva glasa. Iza njih slijedi suglasnik (**m**). Dakle, nije riječ o digramu: **i** se izgovara. Slično je i u

gi

ta /

d

□

i

ta/

- u riječi farma**ci**a (/farmaˈt͡sia/) također nije riječ o digramu, jer je **i** naglašen i izgovara se (**i**).

riječ ma

(/maˈ

d

□

i

a/)

- u riječi auda**ci**a (/awˈdat͡sia/) riječ je o digramu, jer su ispunjena oba uvjeta: iza **ci** slijedi samoglasnik (

a

), a

i

se ne nalazi u naglašenom slogu. Dakle,

i

se ne izgovara. Slično vrijedi i za riječ

gi

oco /

d

□

o

ko/, gdje

i

nije noseći samoglasnik naglašenog sloga, već grafički znak, koji se ne izgovara.

<gn>

Suglasnička skupina **gn** izgovara se /ɲ/, što je izgovor koji odgovara hrvatskom **nj**:

- vergo**gna** | mag**nete** | o**gni** | **gnocchi** | i**gnudo**

<sc>

Sam po sebi, **sc** nije nužno digram. On je digram ako iza njega slijede samoglasnici **e** ili **i**.

Tada se

sc

izgovara

/

ɲ

/

.

Ako iza **sc** dolaze **a**, **o** ili **u**, to je obična suglasnička skupina koja predstavlja dva različita glasa,

/sk/.

- **scena** /'ɲena/, di**sc**iplina /diɲi'plina/ à digram **sc** (/ɲ/)
- mo**sc**a /'moska/, **sc**opo /'skopo/, o**sc**uro /o'skuro/ à suglasnička skupina **sc** (/sk/)

<gli>

Ako iza **gli** slijedi još jedan samoglasnik, riječ je o trigramu koji se čita /ɡli/. Pritom je **i** samo grafički znak, koji se ne izgovara.

- **figlia** /'fiɡli a/, **foglie** /'foɡli e/, **figlio** /'fiɡli o/, **pagliuzza** /pa'ɡli u'tsa/

<sci>

Ako iza **sci** (gdje je **i** nenaglašen) slijede samoglasnici **a**, **o** ili **u**, riječ je o trigramu koji se čita /skʲi/. Pritom je **i** samo grafički znak, koji se ne izgovara.

- **lasciare** /la'ʃi a're/, **consiglio** /'kɔnʃi o/, **asciugare** /a'ʃi u'gare/.

Izgovor talijanskog jezika - suglasnici

Autor

Ponedjeljak, 14 Srpanj 2008 21:42 - Ažurirano Četvrtak, 17 Srpanj 2008 14:24
